

Nâng cao chất lượng tự học của học viên Học viện Quân y theo tư tưởng tự học của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Vũ Hoài Nam, Trần Trương Công Cường, Hoàng Ngọc Thảo,
Hồ Vũ Lâm, Lê Tấn Sang, Lê Việt Hoàng*

*Học viện Quân Y

Received: 06/03/2023; Accepted: 15/03/2023; Published: 22/03/2023

Abstract: *Self-study and lifelong learning are important points in Ho Chi Minh's thought on education. For president Ho Chi Minh, self-study plays a particular important role, as one of the decisive factors in crating wisdom. By the example of self-study and lifelong learning. Ho Chi Minh Left many valuable lessons and experiences for generations to follow.*

Keywords: *Self-study, student*

1. Đặt vấn đề

Chủ tịch Hồ Chí Minh, vị lãnh tụ vĩ đại của cách mạng Việt Nam, anh hùng giải phóng dân tộc, danh nhân văn hóa kiệt xuất của nhân loại. Cuộc đời của Người là bài học lớn, là tấm gương sáng ngời về giáo dục. Tư tưởng của Người, trong đó tư tưởng về tự học luôn là ngọn đuốc soi sáng cho chúng ta hôm nay và cả mai sau. Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, không thể không tìm hiểu về hệ thống luận điểm của Hồ Chí Minh về tự học.

Là cơ sở đào tạo trong hệ thống các nhà trường đại học của Quốc gia và Quân đội, Học viện Quân Y (HVQY) không chỉ có nhiệm vụ trang bị cho người Bác sĩ Quân Y tương lai một hệ thống tri thức y khoa, rèn luyện kỹ xảo, kỹ năng nghề nghiệp và xây dựng thái độ, đạo đức nghề nghiệp, mà còn phát triển năng lực trí tuệ, khơi dậy lòng ham hiểu biết, bồi dưỡng kỹ năng tự hoàn thiện bản thân cho người học. Do vậy, hoạt động tự học của học viên (HV) là một con đường quan trọng, một cách thức học tập không thể thiếu, có ý nghĩa quyết định trực tiếp đến chất lượng đào tạo. Mặc dù chất lượng tự học của HV đã được cải thiện nhưng hiện nay vẫn còn nhiều hạn chế như tính thụ động trong học tập vẫn còn, chưa thật sự tự giác, tích cực thông qua tự học để tiếp thu lĩnh hội tri thức.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số nội dung về tự học theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Hồ Chí Minh – Vị Anh hùng giải phóng dân tộc, nhà văn hóa kiệt xuất, đồng thời cũng là nhà giáo dục lớn. Người đã đặt nền móng cho nền giáo dục Việt Nam, nền giáo dục toàn dân, toàn diện, khoa học và hiện đại. Bên cạnh đó, chúng ta còn biết đến Người với tấm gương tự học, tự nghiên cứu suốt đời không mệt mỏi.

- Theo Hồ Chí Minh tự học chính là tự động học tập, bởi xét đến cùng giáo dục là nhằm khơi dậy và phát huy sự tự giáo dục của người học. Quá trình này không thể đạt kết quả nếu người học không có ý thức nỗ lực học tập, tiếp thu tri thức, biến tri thức của nhân loại thành tri thức của bản thân. Tự học tập, tự giáo dục trở thành khâu phát triển cao nhất, quan trọng nhất, là nội dung cốt lõi của quá trình giáo dục. Theo Người, “Không ai có thể tự cho mình đã biết đủ rồi, biết hết rồi. Thế giới ngày ngày đổi mới, nhân dân ta ngày càng tiến bộ, cho nên chúng ta phải tiếp tục học và hành để tiến bộ kịp nhân dân”.

- “Lấy tự học làm cốt” vì lẽ tự học chẳng những thể hiện ý thức tự giác, tinh thần tích cực chủ động của người học, mà còn là cách thức học tập không thể thiếu giúp người học hiểu sâu hơn, bổ sung thêm lượng kiến thức chưa có điều kiện nghiên cứu, học tập tại trường lớp.

- Tự học để hoàn thiện nhân cách: “Học để làm việc, làm người, làm cán bộ, Học để phụng sự đoàn thể, giai cấp và nhân dân, Tổ quốc và nhân loại” Muốn làm việc, học tập công tác tốt thì phải học, có học mới có năng lực giải quyết những yêu cầu của chương trình đào tạo và những tình huống trong thực tiễn đặt ra. Thông qua học tập ở trường, ở sách vở và ở ngoài đời để có cách đối nhân xử thế hợp lý phù hợp với luật pháp, phong tục, tập quán; ứng xử đúng với các quy tắc, chuẩn mực về đạo đức.

- Tự học có “thái độ đúng và phương pháp đúng” một mặt, phải có kế hoạch chặt chẽ, khoa học, phải sắp xếp thời gian và nội dung kiến thức cho khéo, mạch lạc; mặt khác, phải kiên trì thực hiện kế hoạch tới cùng, cố gắng không lùi bước trước bất kỳ khó khăn nào, thêm vào đó phải tự nguyện tự giác tạo động lực để cố gắng hoàn thành kế hoạch học tập.

- Tự học là sự kết hợp giữa học với hành. “Học” là một hoạt động nhận thức, là quá trình tiếp thu tri thức, kinh nghiệm, kỹ năng, các phẩm chất văn hóa đạo đức... một cách tích cực, toàn diện và thường xuyên của mỗi người. “Hành” tức là thực hành, là làm việc, “Hành” là con đường duy nhất, hiệu quả nhất của học tập. Nội dung “hành” trong tư tưởng của Người còn là sự vận dụng những điều đã học để giải quyết những vấn đề do thực tiễn đặt ra. Ngay trong nội dung “học” cũng hàm chứa ý nghĩa “hành”, đây là một biểu hiện về tính toàn diện của việc học.

- Phải ham học, học suốt đời, học ở mọi nơi. Ham học có nghĩa là phải có sự say mê, có khát vọng hiểu biết. Muốn vậy, người học phải tự nhận thấy và đánh giá được mức độ hiểu biết của mình, không tự cao tự đại, không thể bằng lòng với cái hiện tại, có ước mơ và hoài bão vươn lên. Tri thức của nhân loại và biển cả mênh mông, hiểu biết của mỗi cá nhân chỉ như một giọt nước; do đó nếu chỉ trông chờ vào những kiến thức được trang bị trong nhà trường thì những hiểu biết đó sẽ mai một, bốc hơi dần dần. Cuộc đời con người cao lắm chỉ có 1/3 thời gian là học ở trường vậy 2/3 thời gian còn lại chúng ta học ở đâu? Theo Người, ngoài việc học ở trường, học ở sách vở, phải học hỏi lẫn nhau, học ở chính cuộc sống của chúng ta, đó chính là triết lý học suốt đời mà Người muốn gửi đến chúng ta.

- Thực tiễn trong nhiều năm qua, HVQY đã tích cực quan tâm, đổi mới hình thức, phương pháp nhằm nâng cao chất lượng tự học của HV. Nhờ đó mà đã tác động tích cực đến tâm tư tình cảm của HV, góp phần tạo nên những nhân tố tích cực để phục vụ cho quá trình tự học của HV. Tuy nhiên vẫn còn một bộ phận không ít HV thiếu tinh thần chủ động, tích cực vươn lên trong học tập rèn luyện, mất động cơ, ý chí phấn đấu đã ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng tự học của bản thân HV và các bạn học xung quanh. Đây cũng chính là vấn đề đáng quan ngại trong xu thế hiện nay.

2.2. Yêu cầu nâng cao chất lượng tự học của HV HVQY theo tư tưởng tự học của Chủ tịch Hồ Chí Minh

- *Nâng cao nhận thức, xây dựng động cơ, thói quen tự học đúng đắn của người HV ngay từ đầu và trong suốt quá trình học tập.* Đây chính là đối tượng chính cũng như mục tiêu quan trọng hàng đầu, nhằm thống nhất nhận thức, tạo sức mạnh tổng hợp trong nâng cao chất lượng tự học của HV HVQY. Thực hiện tốt biện pháp này chính là cơ sở, tiền đề cho thực hiện tốt các biện pháp khác. Nhận thức, động cơ, thói quen

là những thành phần tâm lý quan trọng trong cấu trúc tâm lý của hoạt động học, có vai trò thúc đẩy, định hướng toàn bộ hoạt động học tập của HV. HV có nhận thức, động cơ, thói quen tự học đúng đắn sẽ là cơ sở để hình thành các cách thức học tập phù hợp, có hiệu quả. Để bồi dưỡng nhận thức, động cơ, thói quen tự học đúng đắn của HV ngay từ đầu và trong suốt quá trình học tập, phải nắm chắc được cơ chế tâm lý của việc hình thành nhận thức, động cơ, từ đó có những tác động khoa học, phù hợp.

- *Thường xuyên đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp học theo hướng tích cực hóa mọi hoạt động nhận thức của người học.* Đây là một giải pháp có vị trí rất quan trọng, nền tảng, là khâu đột phá cho việc đổi mới nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo, tác động trực tiếp đến chất lượng tự học của HV trong quá trình học tập các môn học. Bởi vì, phương pháp, hình thức tự học là những cách thức, biện pháp mà người HV sử dụng để tổ chức, điều khiển hoạt động nhận thức của mình nhằm thực hiện nhiệm vụ của quá trình học tập đề ra. Do vậy, nó có ảnh hưởng trực tiếp tác động đến xúc cảm - tình cảm, hành vi của người học trong từng giờ học, từng nội dung của bài học. Hiện nay, đổi mới phương pháp dạy học theo hướng dân chủ hoá - tích cực hoá đang là mối quan tâm hàng đầu của Học viện trong những năm qua.

- *Chủ trọng bồi dưỡng phương pháp tự học khoa học của HV, đây là giải pháp rất quan trọng trực tiếp tác động đến chất lượng hiệu quả tự học của HV.* Để nâng cao chất lượng tự học của HV HVQY theo tư tưởng tự học của Chủ tịch Hồ Chí Minh đạt hiệu quả cao, không thể xem nhẹ yêu cầu rèn luyện phương pháp tự học khoa học của HV nhằm biến động cơ học tập thành kết quả cụ thể và làm cho HV tự tin vào bản thân mình, đồng thời tạo ra sự hứng thú, say mê, duy trì tính tích cực, sáng tạo trong quá trình học tập.

- *Đẩy mạnh phong trào tự học sôi nổi, rộng khắp mỗi tập thể HV.* Để nâng cao chất lượng tự học của HV HVQY theo tư tưởng tự học của Chủ tịch Hồ Chí Minh được tốt, tạo được sự chuyển biến về phong trào tự học của HV “Phát huy vai trò của các tổ chức, các lực lượng đề cao trách nhiệm của cán bộ quản lý các cấp, tạo sự chuyển biến trong tự học của từng HV”. Đây là nội dung có ý nghĩa quyết định làm chuyển biến phong trào tự học của HV HVQY hiện nay. Các tổ chức, các lực lượng cán bộ quản lý các cấp có vai trò quan trọng trong lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức phong trào tự học của HV.

- *Thường xuyên tự kiểm tra, đánh giá kết quả tự học của HV.* Thực chất, đây là biện pháp xác định “cơ chế”, tạo động lực thúc đẩy hoạt động tự học của

HV và phong trào tự học tự giác thường xuyên trong đơn vị. Mục đích là nhằm giúp mỗi HV nhận thức được những điểm mạnh, mặt hạn chế của bản thân để điều chỉnh quá trình tự nghiên cứu, học tập. Mặt khác, thông qua kiểm tra, đánh giá kết quả tự học của HV để xây dựng và rèn luyện tính tích cực, chủ động, động viên tinh thần khắc phục khó khăn của HV, góp phần nâng cao chất lượng tự học.

3. Kết luận

Tư tưởng tự học của Chủ tịch Hồ Chí Minh có một giá trị hết sức to lớn đối với sự nghiệp HV của nước nhà. Vì vậy, nâng cao chất lượng tự học của HV HVQY theo tư tưởng tự học của Chủ tịch Hồ Chí Minh là rất cần thiết. Nó góp phần quyết định kết quả học tập của HV và chất lượng đào tạo “Bác sĩ Quân Y” tương lai của Học viện. Để đảm bảo chất lượng, hiệu quả hoạt động tự học cũng như nâng cao chất lượng tự học của HV HVQY theo tư tưởng tự học của Chủ tịch Hồ Chí Minh, một trong những vấn đề cần quan tâm là tiến hành phối hợp các giải pháp giáo dục động cơ tự học và rèn luyện, tạo điều kiện để HV hình thành và

phát triển năng lực tự học. Từ đó, HV vận dụng liên tục vào giải quyết các bài tập nhận thức, bài tập nghiên cứu đa dạng, phù hợp với thực tiễn xã hội nảy sinh. Tư tưởng và tinh thần tự học của Người mãi mãi tỏa sáng, soi rọi cho thế hệ mai sau, đặc biệt là HV HVQY phấn đấu, rèn luyện, tự vươn lên trong học tập, tự dưỡng, rèn luyện bản thân để hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ mà Đảng, Nhà Nước, Quân đội giao phó.

Tài liệu tham khảo

1. Hồ Chí Minh (2011), toàn tập, tập 2 (2011), Nxb CTQG, Hà Nội
2. Hồ Chí Minh (2011), toàn tập, tập 4 (2011), Nxb CTQG, Hà Nội.
3. Hồ Chí Minh (2011), toàn tập, tập 5 (2011), Nxb CTQG, Hà Nội.
4. Hồ Chí Minh (2011), toàn tập, tập 6 (2011), Nxb CTQG, Hà Nội.
5. Hồ Chí Minh (2011), toàn tập, tập 7 (2011), Nxb CTQG, Hà Nội.
6. Hồ Chí Minh (2011), toàn tập, tập 8 (2011), Nxb CTQG, Hà Nội.

Thực trạng các hình thức hoạt động thể dục... (tiếp theo trang 130)

Về hình thức tổ chức tập luyện: Từ bảng 2.4 cho thấy, nhu cầu về hình thức tổ chức có người hướng dẫn thường xuyên lớn hơn rất nhiều so với thực trạng, ngược lại về hai hình thức tổ chức tập luyện còn lại (Có người hướng dẫn nhưng không thường xuyên và không có người hướng dẫn), thì về nhu cầu lại ít hơn rất nhiều so với thực trạng.

3. Kết luận

- Thực trạng hình thức tập luyện TDTT ngoại khóa của SV rất khác biệt. Cho dù ở bất cứ hình thức tập luyện TDTT ngoại khóa nào, mức độ tập luyện không thường xuyên vẫn là chiếm đa số so với tập luyện thường xuyên.

- Thực trạng về công tác hướng dẫn tập luyện TDTT ngoại khóa còn chưa được nhà trường quan tâm, đa số các em đang tập không có người hướng dẫn.

- Nhu cầu hình thức tập luyện TDTT ngoại khóa của SV là khá đa dạng, tuy nhiên tập trung nhiều nhất vào 2 hình thức chính đó là câu lạc bộ và đội tuyển. Đa số SV đều có nhu cầu tập luyện TDTT ngoại khóa có người hướng dẫn thường xuyên.

- Giữa thực trạng và nhu cầu về hình thức tập luyện TDTT ngoại khóa là không đồng nhất và sự khác biệt này có ý nghĩa thống kê ($P < 0.001$). Điều đó cho thấy, nhu cầu về hình thức tổ chức có người hướng dẫn thường xuyên lớn hơn rất nhiều so với thực

trạng. Ngược lại, hai hình thức tổ chức tập luyện còn lại (Có người hướng dẫn nhưng không thường xuyên và không có người hướng dẫn), về nhu cầu lại ít hơn rất nhiều so với thực trạng. Điều đó cho thấy, hình thức tập luyện và hình thức tổ chức hoạt động TDTT ngoại khóa, trong nhà trường hiện nay chưa đáp ứng được về nhu cầu của SV, điều này ảnh hưởng rất lớn đến kết quả học tập và rèn luyện của SV.

Tài liệu tham khảo

1. Nôvicôp, Matvêep (1980), Lý luận và phương pháp giáo dục thể chất, Nxb TDTT, Hà Nội.
2. Nguyễn Toán, Phạm Danh Tôn (2000), lý luận và phương pháp thể dục thể thao, Nxb TDTT Hà Nội.
3. Lê Hồng Cường (2006) "Nghiên cứu một số biện pháp phát triển phong trào tập luyện TDTT ngoại khóa nhằm nâng cao hiệu quả GDTC cho các trường cao đẳng Thành phố Nam Định", *Tuyển tập nghiên cứu khoa học giáo dục thể chất, y tế trường học (lần IV)* Nxb TDTT, Hà Nội.
4. Nguyễn Đức Thành (2015) Xây dựng nội dung và hình thức tổ chức hoạt động thể dục thể thao ngoại khóa của SV một số trường Đại học Thành Phố Hồ Chí Minh, luận án tiến sĩ viện khoa học TDTT.
5. Nguyễn Đức Thành, Đỗ Vinh (2010) "Thực trạng hoạt động TDTT ngoại khóa của SV một số trường đại học ở TP. HCM" *Tuyển tập nghiên cứu khoa học GDTC, Y tế trường học.*